

підприємства та дозволяють виявляти проблеми та можливості для їх покращення.

Підсумовуючи проведені дослідження, можна зробити висновок, що Контроль є важливою складовою діяльності будь-якого підприємства, оскільки дозволяє перевіряти, чи виконуються плани і цілі компанії, та вчасно виявляти можливі проблеми та ризики. Основна мета контролю - забезпечення ефективності та ефективності діяльності підприємства. Для досягнення цієї мети підприємство повинно використовувати різні методи контролю.

Список використаних джерел

1. Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2017. 772 с.
2. Дубініна М.В. Інституціональний механізм контролю за формуванням результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. *Управління розвитком*. 2020. №7 (128). URL:http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2020_7/u1207dub.pdf. (Дата звернення: 30.03.2023)
3. Уткіна Н.В. Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств (на прикладі підприємств пивоварної галузі України): теорія, методика, організація/ Київ, 2018. URL:<http://www.nbu.gov.ua/ard/2008/08unvrdrp.zip>. (Дата звернення: 19.03.2023)

Датій С. О.,
здобувач вищої освіти спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: **Хилько І.І.,**
старший викладач кафедри економічної
кібернетики і математичного моделювання,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Діяльність сільськогосподарських підприємств є ризиковою, вона найменше, порівняно з іншими економічними галузями, залежить від діяльності та продуктивності людської праці і найбільше – від природно-кліматичних факторів. Тобто результат діяльності сільськогосподарських земель великою мірою залежить не тільки від людської праці, якісних

характеристик матеріалів та залучених технологій, а від чинників, які не залежать від людини. В таких умовах необхідно виявити чинники впливу, як природні, так і антропогенні, від яких залежить результат діяльності підприємства, та обрати найбільш сприятливу альтернативу, розробити на її основі план дій та оперативно коригувати його в умовах, коли суттєво змінюються вхідні умови.

Економіко–математичні моделі дозволяють розрахувати затрати та оптимальні результати діяльності за наявних умов. Аграрна діяльність містить свою специфіку, яку мають враховувати моделі.

Класифікують економіко–математичні моделі, що в використовуються в агровиробництві за такими ознаками:

1) загально цільове призначення: теоретико–аналітичні (ті що вирішують для виявлення загальних закономірностей) та прикладні (для вирішення конкретної проблеми);

2) за ступенем агрегування: мікроекономічні (на рівні підприємств), макроекономічні (на рівні галузі чи національної економіки);

3) за конкретним призначенням: оптимізаційні моделі (щоб вибрати найкращу альтернативу), імітаційні моделі (щоб прогнозувати наслідки рішення, за допомогою імітації);

4) за врахуванням чиннику часу: статистичні (прив'язані до конкретного моменту чи проміжку часу), динамічні (орієнтовані на порівняння показників у часі, між різними моментами та періодами) [1].

Вже розроблено багато типових моделей оптимізації виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств:

– модель оптимізації використання та розподілу фондів – орієнтована на оптимальне використання виробничих фондів сільського господарства;

– модель оптимізації мінерального живлення культур – на зменшення витрат на мінеральні добрива при досягненні оптимальних результативних показників та дотриманні обмежень;

– модель трансформації земель, відповідно до ротаційних сівозмін – полягає в оптимальному забезпеченні земельними ресурсами із врахуванням оптимальних сівозмін;

– модель оптимізації структури посівних площ – визначення такої структури посівних площ, яка б забезпечила максимальний результат (найчастіше – валовий прибуток);

– модель оптимізації типів тваринницьких приміщень – виявити оптимальний розподіл тваринницьких приміщень;

– модель оптимізації добових раціонів годівлі – мінімізація витрат на корми при забезпеченні тварин всіма поживними речовинами;

– модель оптимізації структури та обороту стада – визначення такої структури стада, яка б забезпечила максимальний результат (найчастіше – валовий прибуток);

– модель оптимізації машинно–тракторного парку – визначення структури машинно–транспортного парку, його обсягу, плану оренди машин,

які б забезпечили мінімум приведених витрат при виконанні всіх необхідних робіт [2].

Таким чином, існує велике розмаїття методів моделювання сільськогосподарських підприємств. Зазвичай моделі сільського господарства спрямовані на розробку стратегії використання ресурсів, яка забезпечить зменшення витрат на ресурсне забезпечення при забезпечення планових або максимальних результативних показників із врахуванням особливостей сільського господарства.

Список використаних джерел

1. Дьяченко Н.К. Особливості застосування математичних методів та моделей в управлінні аграрними підприємствами. *Агросвіт*. № 9. 2020. С. 121–126.

2. Могильницька А.М. Пріоритетні напрями використання економіко-математичного моделювання в роботі аграрних підприємств. *Агросвіт*. № 17–18. 2020. С. 39–44.

Зерницька К.О., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: **Поточилова І.С.**,
асистент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСІВ В СТАТИСТИЧНОМУ АНАЛІЗІ

Статистичний індексний метод є одним з основних в аналізі економічних процесів. У нинішніх ринкових умовах статистичні дослідження необхідні для здійснення ефективної економічної політики.

Метод індексів - статистичний метод, розроблений, в основному, для вивчення господарських явищ. Пізніше його почали використовувати і для вивчення демографічних явищ. Цей метод одержав широке розповсюдження в кінці минулого століття при вивченні зміни рівня товарних цін, потім при аналізі руху промислової продукції, рівня продуктивності праці тощо. Сьогодні індекси використовують в усіх галузях економічної науки і практики [1].

Нижче наведено декілька основних типів індексів, які широко використовуються в статистичному аналізі:

- **Загальний індекс цін:** Він використовується для вимірювання змін в рівні цін на товари і послуги. Найвідомішим прикладом є споживчий індекс цін, який відображає зміни цін на корзину товарів і послуг, яку споживачі зазвичай купують.

- **Загальний індекс собівартості** в статистиці використовується для вимірювання змін вартості виробництва товарів і послуг відносно базового